

Οι αρετές του Οσίου Ησαΐου, του Κυκκώτου (μνήμη 9 Σεπτεμβρίου) (Δρ Χαραλάμπης Μ. Μπούσιας, Μέγας Υμνογράφος της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Όσιος και θεοφόρος ερημίτης Ησαΐας, ο κτίτορας της περίδοξης Μονής του Κύκκου, είναι ένα διαμάντι αγιότητας, που επιζητούσε την αφάνεια. Ήθελε να ζήσει κρυμμένος από τον κόσμο, αλλά ο Χριστός βρήκε τρόπο να τον κάνει γνωστό σ' όλους μας. Γράφει ο Μέγας Αθανάσιος (Ε.Π.Ε. 11,666) «Καν οι Άγιοι κεκρυμμένως πράττωσι, καν λανθάνειν εθέλωσιν, αλλ' ο Κύριος αυτούς ως λύχνους δείκνυσι πάσιν, ίνα ούτως οι ακούοντες γινώσκωσι δυνατάς είναι τας εντολάς εις το κατορθούν, και ζήλον της επ' αρετής οδού λαμβάνωσιν». Είναι ανάγκη, δηλαδή, να έρχονται στο φως τέτοια φωτεινά παραδείγματα κρυμμένων Αγίων που επιζητούν την αφάνεια, ώστε οι άνθρωποι να βλέπουν ότι δεν είναι ανεφάρμοστες οι εντολές του Θεού και ν' αποκτούν ζήλο, για να ζήσουν την

ενάρετη ζωή.

Ο Όσιος Ησαΐας ζούσε στα βουνά του Κόκκου στο τέλος του 11ου αιώνας. Κάποια ημέρα πήγε για κυνήγι στα μέρη εκείνα ο Δούκας Μανουήλ ο Βουτομίτης, ο οποίος εστάλη στην Κύπρο από τον Αλέξιο τον Κομνηνό, να καταστείλει το κίνημα του Ραφοματίη το 1092. Εκεί συνάντησε τον ερημίτη, που δεν έδωσε σημασία στην παρουσία του και στα αξιώματά του, αλλά συνέχισε σιωπηρά τη νοερά προσευχή του. Ο Μανουήλ εξέλαβε την αυστηρή σιωπή του Οσίου ως αδιαφορία προς το πρόσωπό του και τον ράπισε. Σύντομα όμως ο Δούκας αρρώστησε βαριά από ανίατη ασθένεια και υπέφερε πολύ. Είδε τότε στον ύπνο του ένα όνειρο, που τον διέτασσε να επιστρέψει στα βουνά του Κόκκου, να βρει πάλι τον Ησαΐα και να ζητήσει συγχώρηση προκειμένου να θεραπευθεί, πράγμα που έπραξε. Στο μεταξύ η Παναγία παρουσιάσθηκε στον ερημίτη και τον παρότρυνε να ζητήσει από τον Δούκα να φέρει στην Κύπρο τη θαυματουργή της εικόνα, που βρισκόταν στην Κωνσταντινούπολη, στο παλάτι του αυτοκράτορα Αλεξίου του Κομνηνού. Ο Ησαΐας, πράγματι, με τη θεία χάρη θεράπευσε το Βουτομίτη και του ζήτησε να φέρει την εικόνα της Ελεούσας στην Κύπρο. Αυτός, παρά το ότι το θεωρούσε σχεδόν αδύνατο, όμως δεσμεύτηκε να το προσπαθήσει.

Όταν ο Δούκας αργότερα επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη, έμαθε ότι η κόρη του αυτοκράτορα ήταν για καιρό άρρωστη με την ίδια ασθένεια, που και αυτός

είχε περάσει στην Κύπρο. Παρουσιάσθηκε τότε στον αυτοκράτορα και διηγήθηκε το περιστατικό της δικής του ασθένειας και θεραπείας με τη βοήθεια του ερημίτη Ησαΐα. Έτσι ο αυτοκράτορας έστειλε καράβι στην Κύπρο, για να μεταφέρει τον ασκητή στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί, μόλις ο Ησαΐας άγγιξε στο χέρι την άρρωστη βασίλοπαιδα, εκείνη θεραπεύθηκε. Τότε βρήκε την ευκαιρία ο Ησαΐας να ζητήσει, αντί για τα πλούσια δώρα, που του υποσχέθηκε ο Κομνηνός, τη θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου. Από ευγνωμοσύνη, λοιπόν, ο αυτοκράτορας αποφάσισε να του δωρήσει την εικόνα της Ελεούσας. Την απόφασή του όμως αυτή πρόλαβαν οι δισταγμοί του, γιατί δεν ήθελε να στερηθεί ένα τέτοιο θησαυρό, όπως ήταν η θεομητορική εικόνα. Καλεσε, έτσι, έναν αγιογράφο και τον παρακάλεσε να ζωγραφίσει ένα πιστό αντίγραφο της εικόνας, για να το δώσει στον Ησαΐα. Ο Θεός όμως που δεν εμπαίζεται έδωσε αυτή τη φορά κτύπημα στον ίδιο τον αυτοκράτορα, που αρρώστησε με την ίδια ασθένεια της κόρης του. Μετά την αποθεραπεία του, πάλι με την ευχή του Ησαΐου, χωρίς δισταγμό έστειλε, και μάλιστα με βασιλικό πλοίο, την εικόνα στη Μεγαλόνησο. Αυτός με μεγάλη του λύπη αποχωρίσθηκε από την αγία εικόνα, έστειλε όμως μαζί της και οικονομική βοήθεια, για να κτισθεί το Μοναστήρι της του Κυκκου, στο οποίο τοποθετήθηκε το πολύτιμο αυτό εικόνισμα, έργο του Ευαγγελιστού Λουκά. Κατά τη μεταφορά της αγίας εικόνας από το καράβι μέχρι τα ψηλώματα του Κυκκου τα δένδρα έκλιναν τις κορυφές τους στο πέρασμά της σε ένδειξη χαράς και σεβασμού προς αυτή και προς τον Όσιο ερημίτη.

Από το σύντομο αυτό συναξάρι συνάγουμε τα εξής συμπεράσματα που χαρακτηρίζουν τον Όσιο Κτίτορα:

Ο Όσιος Ησαΐας ήταν άνθρωπος της σιωπής και της ησυχίας. Επιθυμούσε να ομιλεί μονάχα με το Δεσπότη Χριστό και σιωπούσε, για να μη διακόπτεται η συνεχής πνευματική του επαφή με Αυτόν. Η σιωπή θεωρείται ένα από τα όπλα του κάθε ανθρώπου, που, παρ' ότι ο λόγος του οφείλει να είναι πάντοτε «*άλατι ηρτυμένος*» (Κολασ. δ' 6), με τη διαρκή σιωπή του μπορεί να αποφύγει τη σχάση του νοός του, που προκαλεί διάρρηξη της επαφής του με το θείο, με τον ευεργέτη του Σωτήρα Χριστό. Άλλωστε και οι αρχαίοι έλεγαν: «*Κρείττων το σιγάν*».

Δεν είχε πτυχία, για να επιδείξει, ο Όσιος Ησαΐας. Δεν σπούδασε σε περιώνυμα Πανεπιστήμια. Οι σπουδές του περατώθηκαν στο Πανεπιστήμιο της ερήμου και τον χαρακτήριζε η θεοσέβεια και γι' αυτήν αναγνωρίσθηκε ως Άγιος. Συνέβη ακριβώς το ίδιο, όπως και για το μεγάλο ασκητή της Θηβαΐδος, Αντώνιο, για τον οποίο πάλι ο Μέγας Αθανάσιος γράφει: «*Ου γαρ συγγραμμάτων ουδέ εκ της έξωθεν σοφίας ουδέ δια τινα τέχνην, δια δε μόνην την θεοσέβειαν ο Αντώνιος ανεγνωρίσθη*» (Ε.Π.Ε. 11, 164). Η θεοσέβεια του Οσίου Ησαΐα φαίνεται στην ασκητική του ζωή

και μάλιστα στην επιμέλεια που έδειχνε για την ψυχή του. Εμείς σήμερα ενδιαφερόμαστε περισσότερο για το σώμα παρά για την ψυχή. Ξοδεύουμε πολλά χρήματα για τις ανάγκες του φθαρτού σώματος και αδιαφορούμε τελείως για την αθάνατη ψυχή μας. Αν αρρωστήσει το σώμα, τρέχουμε σε γιατρούς και αγωνιούμε. Αν αμαρτήσει η ψυχή, αμελούμε. Ο Όσιος Ησαΐας έκανε εντελώς το αντίθετο. Δεν άφηνε το σώμα του να παρασύρεται από τις ηδονές, αλλά να δουλαγωγείται αυτό από την ψυχή.

Ο Όσιος Ησαΐας ήταν άνθρωπος *«ταπεινός τη καρδιά»* (Ματθ. ια 29). Ζηλωτής του Θεανθρώπου Ιησού, όταν τον ράπισε ο Δούκας δεν αντέδρασε· δεν σήκωσε το ανάστημά του και τη φωνή του, για να διαμαρτυρηθεί. Δεν καταράσθηκε αυτόν που τον ράπισε. Κατέβασε το κεφάλι και υπέμεινε την ταπείνωση, αυτή που υψώνει τον άνθρωπο και τον κάνει να βγει από το σαρκικό κλουβί του και να πετάξει προς τις άϋλες χορείες των Αγίων Αγγέλων. Γι' αυτό έλαβε και χάρη από το Θεό, Αυτόν που *«ταπεινοίς δίδωσι χάριν»* (Α Πέτρ. ε 5).

Ο Όσιος Ησαΐας ήταν άνθρωπος της εγρηγόρσεως και της σκληραγωγίας. Η μακρόχρονη παραμονή του στα βουνά του Τροόδους και η διαμονή του σε σπήλαια βεβαιώνουν τη σκληρή ασκητική του πολιτεία. Γρηγορούσε και προσευχόταν, *«ημέλει και κατεφρόνει εαυτού»* (Ε.Π.Ε. 11, 28). Ψελλίζοντας το τροπάριο των αχράντων παθών του Κυρίου μας: *«Γρηγορείτε και προσεύχεσθε, ίνα μη εισέλθητε εις πειρασμόν· το μεν πνεύμα πρόθυμον, η δε σαρξ ασθενής»* χρησιμοποιούσε την εγρήγορση σαν όπλο κατά του δεινού πολεμήτορος. Μας διδάσκει, λοιπόν, ότι ο διάβολος δεν κοιμάται. Αλλοίμονο αν μας πιάσει στον ύπνο. Μια στιγμή να αμελήσουμε, να μην προσέξουμε, μας έκλεψε την αθάνατη ψυχή μας. Ο ποιητής γράφει: *«Λίγο το μάτι μας να παραμείνει χωρίς ηνία ένα λεπτό, ανάβει μέσα μας πυρός καμίνι, που κατακαίει μας οδυνηρό»*.

Ο Όσιος Ησαΐας ήταν αγωνιστής μεγάλος και αγαπούσε την κακοπάθεια. Αγρυπνούσε τόσο πολύ, ώστε πολλές φορές όλη τη νύκτα την περνούσε άϋπνος. Έτρωγε λιτά, ο,τι εύρισκε στα ψηλώματα και στις ρεματιές της Μαραθάσας και κοιμόταν πάνω στη γη. Αυτά σήμερα φαίνονται υπερβολικά σε μας τους ανθρώπους της καλοπεράσεως, της καλοφαγίας και των ανέσεων. Εμείς ζούμε, για να τρώμε. Ο Όσιος Ησαΐας έτρωγε, για να ζει. Εμείς θεοποιήσαμε την ύλη και τον ευδαιμονισμό, κι έτσι τρέφουμε το θηρίο των παθών. Τα πάθη νεκρώνονται με την άσκηση και τη σκληραγωγία.

Ο Όσιος Ησαΐας χρησιμοποιούσε πολύ το όπλο της προσευχής. Όπως ο σκοπευτής τότε σκοπεύει ευκολότερα, όταν είναι γονατιστός, έτσι ο Όσιος Ησαΐας πετύχαινε το στόχο του, όταν ήταν γονατιστός και προσευχόταν. Προσευχόταν με αγωνία, με κραυγή πόνου, με δύναμη. Και πέτυχε να θεραπεύει τους αρρώστους και να

μαλακώσει η καρδιά του αυτοκράτορα, ώστε να του παραδώσει τη θαυματουργή εικόνα της Κυκκώτισσας. Δεν είναι τυχαίο ότι το όνομά του μετά από τόσους αιώνες παραμένει γνωστό, αφού «δίκαιοι εις τον αιώνα ζώσι» (Σοφ. Σολομ. ε 15). Δεν ηττήθηκε από τον πειρασμό, αλλά με την αδιάλειπτη προσευχή του έφθασε στη θέωση. Θωρακισμένος με όπλο την προσευχή ο Όσιος Ησαΐας εξοστράκιζε τα βέλη του εχθρού, τα κατ' αυτού δολίως κινούμενα, και είλκυε τη χάρη του Παναγίου Πνεύματος. Ο Διάβολος φοβάται την αγιότητα, φοβάται τον άνθρωπο που είναι ταπεινός, αφιλάργυρος, ελεήμων, αόργητος, πράος και ευσεβής.

Ο Όσιος Ησαΐας ήταν δοχείο καθαρό του Παναγίου Πνεύματος και είχε λάβει ως αντιμίσθιο των ασκητικών του κατορθωμάτων τη χάρη των ιάσεων, χάρη που δίδεται μόνο στους εκλεκτούς του Θεού, στα πρόσωπα που αγωνίζονται για την τελειότητα μέσα από αντίξοες συνθήκες, στους Αγίους μας. Θεράπευσε το Δούκα Μανουήλ τον Βουτομίτη από ανίατη ασθένεια, καθώς και την κόρη του αυτοκράτορα και τον ίδιο τον αυτοκράτορα με τη δύναμη της προσευχής του. «Μη πάντες χαρίσματα έχουσιν ιαμάτων»; (Α Κορινθ. ιβ 30) ερωτά ο Απόστολος Παύλος. Ο Όσιος ερημίτης μας είχε προικισθεί από το Θεό με το ιαματικό χάρισμα.

Ο Όσιος Ησαΐας ήταν αποδεκτός από την άλογη φύση, αφού ζούσε σε προπρωτικές καταστάσεις και τα ίδια τα ζώα του δάσους με την παρουσίασή τους και τα δένδρα με την κλίση των κορυφών τους στο πέρασμά του έδειξαν το σεβασμό τους όχι μόνο προς τη χαριτόβρυτη εικόνα της Κυκκώτισσας κατά τη μεταφορά της μέσα από τα δάση προς το δασύσκιο Τρόδος, αλλά και προς τον ίδιο τον Όσιο, που είχε ξεπεράσει με τη σύντονη άσκησή του κάθε χοϊκή σχέση και συναφεία. Μπορούσε να ομιλεί με τα ζώα και τα φυτά και να δέχεται απ' αυτά κινητικές απαντήσεις. Η Κύπρος και τα βουνά του Τροόδου ήταν ο κήπος της Εδέμ για τον Όσιο Ησαΐα, που ζούσε σαν Άγγελος, όπως οι προπάτορες Αδάμ και Εύα στο Παράδεισο πριν από την παρακοή, πριν από την οδυνηρή πτώση, της οποίας τις συνέπειες βιώνουμε όλοι μας και για την επανένταξή μας στον Παράδεισο ήλθε και σαρκώθηκε στη γη μας ο Θεάνθρωπος Ιησούς.